A BIZOTTSÁG (EU) 2020/1500 VÉGREHAJTÁSI HATÁROZATA

(2020. július 28.)

a 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a villamos energia Litvániában való termelésével és nagykereskedelmi értékesítésével kapcsolatos tevékenységekre vonatkozóan odaítélt szerződésekre való alkalmazhatóságáról

(az értesítés a C(2020) 5031. számú dokumentummal történt)

(Csak a litván nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([1]), és különösen annak 35. cikke (3) bekezdésére,

a közbeszerzési tanácsadó bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

1. TÉNYÁLLÁS

(1) 2019. április 8-án a Lietuvos energija UAB (a továbbiakban: kérelmező) a 2014/25/EU irányelv 35. cikkének (1) bekezdése alapján kérelmet (a továbbiakban: kérelem) nyújtott be a Bizottsághoz.

(2) A kérelem a nemzeti hatóságok által nem szabályozott villamosenergia-termelésre és nagykereskedelmi tevékenységekre vonatkozik ([2]). A kérelmező 2019. június 18-i e-mailjében megerősítette, hogy a kiegyenlítő és szabályozó áram kereskedelmére, a tartalékkapacitások biztosítására és a közszolgáltatási kötelezettségek nyújtására nem vonatkozik a kérelem.

(3) A kérelmet nem kísérte olyan, az érintett tevékenységek tekintetében illetékes független nemzeti hatóság által elfogadott, indokolt és megalapozott álláspont, amely alapos elemzést nyújt arról, hogy a 2014/25/EU irányelv 34. cikkének (1) bekezdése az említett cikk (2) és (3) bekezdésével összhangban alkalmazható-e az érintett tevékenységekre. Ennek következtében a 2014/25/EU irányelv IV. melléklete 1. pontjának megfelelően a Bizottság 105 munkanapon belül végrehajtási jogi aktust fogad el a kérelemről. Az eredeti határidőt a 2014/25/EU irányelv IV. mellékletének 2. pontja szerint felfüggesztették. A kérelmező és a Bizottság által a végrehajtási jogi aktus elfogadására vonatkozóan megállapított határidő 2020. július 31-én jár le.

(4) A 2014/25/EU irányelv 35. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Bizottság 2019. május 14-én és 2019. május 24-én tájékoztatta a litván hatóságokat a kérelemről, valamint további információkat kért. A litván hatóságok 2019. szeptember 18-án és 2019. szeptember 23-án válaszoltak. A Bizottság 2019. október 7-én, 2020. január 30-án és 2020. március 17-én további magyarázatokat kért, és a litván hatóságok 2020. január 22-én, 2020. március 5-én és 2020. március 19-én válaszoltak. A közbeszerzési tanácsadó bizottsággal folytatott konzultáció keretében a litván hatóságok 2020. július 9-én további információkat nyújtottak be.

(5) A Bizottság 2019. május 3-án, 2019. május 27-én és 2019. június 14-én további információkat kért a kérelmezőtől, a kérelmező válaszai 2019. május 17-én, 2019. június 12-én, illetve 2019. június 18-án érkeztek meg.

2. JOGI KERET

(6) A 2014/25/EU irányelv többek között a villamos energia termelésével és nagykereskedelmi értékesítésével kapcsolatos tevékenységek folytatásához szükséges szerződések odaítélésére alkalmazandó, kivéve, ha e tevékenységet az irányelv 34. cikke alapján mentesítették. A 2014/25/EU irányelv nem vonatkozik e tevékenység bizonyos típusaira, amennyiben azokat az irányelv 9. cikke (2) bekezdése szerint nem tekintik releváns tevékenységnek.

([1]) HL L 94., 2014.3.28., 243. o.

([2]) Az ilyen tevékenységre a piachoz szabad hozzáférést biztosító uniós és nemzeti jog alkalmazható, lásd jelen határozat 3.1. szakaszát.

(7) A 2014/25/EU irányelv 34. és 35. cikke szerint az ezen irányelv hatálya alá tartozó egyik tevékenység folytatására irányuló szerződés a tagállam vagy a közszolgáltató ajánlatkérő kérésére nem tartozik ezen irányelv hatálya alá. E mentesség megadható, ha a tevékenység végrehajtása szerinti tagállamban a tevékenység közvetlen módon ki van téve a versenynek olyan piacokon, amelyekre a bejutás nincs korlátozva. A versenynek való közvetlen kitettséget objektív szempontok alapján kell értékelni, figyelembe véve az érintett ágazat egyedi jellemzőit.

3. ÉRTÉKELÉS

3.1. Korlátlan belépés a piacra

(8) A piacra való belépés akkor minősül korlátlannak, ha az érintett tagállam végrehajtotta és alkalmazza az adott ágazatot vagy annak egy részét megnyitó, megfelelő uniós jogszabályokat. E jogszabályokat a 2014/25/EU irányelv III. melléklete sorolja fel, amely a villamosenergia-ágazatra vonatkozóan a 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre hivatkozik ([3]).

(9) Amint azt a kérelmező is megerősítette, valamint a Bizottság rendelkezésére álló információk is jelzik, Litvánia átültette ([4]) és alkalmazza a 2009/72/EK irányelvet. Következésképpen a 2014/25/EU irányelv 34. cikkének (3) bekezdése értelmében korlátlan az érintett piacra való belépés.

3.2. A versenynek való közvetlen kitettség

(10) A versenynek való közvetlen kitettséget több mutató alapján kell értékelni, amelyek közül önmagában egyik sem döntő. A határozat által érintett piacokra vonatkozó egyik vizsgálandó paraméter az adott piac meghatározó szereplőinek piaci részesedése. Az érintett piacok sajátosságaira tekintettel egyéb kritériumokat is figyelembe kell venni.

(11) Ez a határozat nem érinti a versenyszabályok, az állami támogatásokra vonatkozó szabályok és az uniós jog más területeinek alkalmazását. Így különösen a versenynek való közvetlen kitettségnek a 2014/25/EU irányelv 34. cikke szerinti értékeléséhez használt kritériumok és módszertan nem szükségképpen azonosak azokkal, amelyeket az EUMSZ 101. vagy 102. cikke, vagy a 139/2004/EK tanácsi rendelet ([5]) alapján végzett értékeléskor alkalmaznak, amint azt a Törvényszék is megerősítette ([6]).

(12) Szem előtt kell tartani, hogy ezen határozat célja annak megállapítása, hogy a kérelemmel érintett tevékenységek ki vannak-e közvetlenül téve versenynek olyan piacokon, amelyekre a belépés a 2014/25/EU irányelv 34. cikke értelmében nem korlátozott. Ez biztosítja, hogy a kérelemmel érintett tevékenységek folytatására irányuló beszerzés a 2014/25/EU irányelvben meghatározott részletes beszerzési szabályok jelentette fegyelem hiányában is átlátható, megkülönböztetéstől mentes módon történik, olyan kritériumok alapján, amelyek lehetővé teszik a beszerzők számára az általánosságban gazdaságilag legelőnyösebb megoldás azonosítását.

3.2.1. *A termékpiac meghatározása*

(13) A kérelem a villamos energia előállítására és nagykereskedelmére vonatkozik.

(14) A COMP M.4110 E.ON – ENDESA ügyben ([7]) hozott határozatában a Bizottság az alábbi érintett termékpiacokat határozta meg a villamosenergia-ágazatban: előállítás és nagykereskedelmi értékesítés; szállítás; elosztás és kiskereskedelmi értékesítés. Habár e piacok közül néhány további alkategóriákra tagolható, a Bizottság eddigi gyakorlatában ([8]) elutasította a villamosenergia-termelési piac és a nagykereskedelmi értékesítési piac közötti megkülönböztetést, mivel az előállítás önmagában az értéklánc szempontjából csak az első lépés, de az előállított villamosenergia-mennyiségeket a nagykereskedelmi piacon értékesítik.

([3]) Az Európai Parlament és Tanács 2009/72/EK irányelve (2009. július 13.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 55. o.).

([4]) Nemzeti átültető jogszabály: Lietuvos Republikos Elektros Energetikos Įstatymas, 2000 m. liepos 20 d. Nr. VIII-1881.

([5]) A Tanács 139/2004/EK rendelete (2004. január 20.) a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről (az EK összefonódás-ellenőrzési rendelete) (HL L 24., 2004.1.29., 1. o.).

([6]) A T-463/14 sz., Österreichische Post AG kontra Bizottság ügyben hozott 2016. április 27-i ítélet, ECLI:EU:T:2016:243, 28. pont.

([7]) COMP/M.4110 E.ON – ENDESA ügy, 2006.4.25., 3. o., 10. és 11. pont.

([8]) COMP/M.3696 E.ON – MOL ügy, 2005.1.21., 223. pont, COMP/M.5467, RWE- ESSENT ügy, 2009.6.23., 23. pont.

(15) 2012-ben a Bizottság a német és olasz villamosenergia-piacok tekintetében elfogadta a 2012/218/EU végrehajtási határozatot ([9]) és a 2012/539/EU végrehajtási határozatot ([10]). A Bizottság Németország esetében úgy vélte, hogy a villamos energia megújuló energiáról szóló törvény által szabályozott termelése és forgalmazása nem képezi részét a hagyományos energiaforrásokból előállított villamos energia előállításának és első értékesítésének piacának, mert a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát általában nem értékesítik közvetlenül a nagykereskedelmi piacon, hanem azt előbb az átviteli hálózat üzemeltetői veszik meg jogszabályban meghatározott áron. A Bizottság Olaszország esetében hasonlóképpen úgy vélte, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia előállítása és nagykereskedelmi értékesítése külön piacot képez a hagyományos energiaforrásokból előállított villamos energia előállításának és nagykereskedelmi értékesítésének piacától, mert az 1992. április 29-i Comitato Interministeriale Prezzi (CIP6) és betáplálási tarifák (FIT) mechanizmusainak hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát jórészt az Energetikai Szolgáltatón keresztül értékesítik. A Bizottság e különbségtételének fő oka alapvetően az volt, hogy a megújuló villamosenergia-termelők az előállított villamos energiát nem piaci egységek részére értékesítik, azaz Németországban az átvitelirendszer-üzemeltető, Olaszországban pedig a Gestore dei Servizi Energetici részére. A két eset kapcsán felhozott további szempontok: a megújuló villamos energia betáplálásának elsőbbsége és a megújuló villamos energia jogszabályban meghatározott ára. A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a megújuló villamosenergia-termelés és első értékesítés ezért nem volt kitéve piaci erőknek Németországban és Olaszországban.

(16) 2017-ben a Bizottság a holland villamosenergia-piac tekintetében elfogadta az (EU) 2018/71 végrehajtási határozatot ([11]). Hollandia esetében a Bizottság úgy vélte, hogy nincs szükség a forrástól függő külön villamosenergia-piacok meghatározására. Az alábbi jelentős eltérések álltak fenn a Németországra és Olaszországra vonatkozó 2012/218/EU és 2012/539/EU végrehajtási határozatokhoz képest: a megújuló villamos energiát nem egy nem piaci egységnek, hanem közvetlenül a nagykereskedelmi piacon értékesítették, a megújuló villamos energia betáplálása nem élvezett elsőbbséget, a megújuló villamos energia jogszabályban meghatározott ára egy betáplálási felár formájában került meghatározásra (a Németországra és Olaszországra vonatkozó 2012/218/EU és 2012/539/EU végrehajtási határozatban szereplő rögzített árral szemben), valamint a megújulóknak nyújtott támogatásokat a kezdetektől ajánlattételi eljárás alapján ítélték oda, amelynek során különböző technológiák versenyeztek előre meghatározott összegű támogatásokért.

(17) A 2012/218/EU, a 2012/539/EU és az (EU) 2018/71 végrehajtási határozatra tekintettel a jelen ügyben szükséges megvizsgálni a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia és a hagyományos energiaforrásokból előállított villamos energia közti különbségtétel helytállóságát.

(18) A Bizottság 2019. május 14-i információkérésére a litván hatóságok 2019. szeptember 18-án adott válaszukban azt közölték, hogy jelenleg három támogatási rendszert alkalmaznak a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia tekintetében.

(19) Az **első támogatási rendszer** a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító, a rendszer ösztönzői által nyújtott előnyök kihasználására a jogot 2002. január 1. és 2011. május 23. között megszerző termelőkre vonatkozik. Az első rendszer fő elemei: a megújuló energiaforrásokból származó villamos energiának az Energiaügyi Minisztérium által kijelölt társaság vagy az elosztó hálózat általi kötelező megvásárlása, elsőbbségi betáplálás; az energiaszabályozó által előírt rögzített áron történő díjazás, a hálózatkiegyenlítés miatti felelősség alóli mentesség, illetve a hálózathoz való csatlakozás költségéért a termelőknek nyújtott kompenzáció. A létesítmény kapacitásától függően az első rendszerben az építési engedélyeket versenyeljárás keretében ítélik oda.

(20) 237 MW-os beépített kapacitás használhatta ki az első támogatási rendszer szerinti ösztönző által nyújtott előnyöket, és az ösztönzési időszak 2020 végéig, vagy ha az előállítási engedély kiadásának időpontja és 2020 között 12 évnél kevesebb telt el, az előállítási engedély kiadásának időpontjától számított 12 évig volt érvényben.

(21) A **második támogatási rendszer** a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító, a rendszer ösztönzői által nyújtott előnyök kihasználására a jogot 2011. május 24. és 2019. április 30. között megszerző termelőkre vonatkozik. A második rendszer fő elemei: a megújuló energiaforrásokból származó villamos energiának az Energiaügyi Minisztérium által kijelölt társaság vagy az elosztó hálózat általi kötelező megvásárlása; elsőbbségi betáplálás; pályázati eljárást követően odaítélt vagy az energiaszabályozó által meghatározott rögzített áron történő díjazás; a hálózatkiegyenlítés miatti felelősség alóli mentesség, illetve a hálózathoz való csatlakozás költségéért a termelőknek nyújtott kompenzáció.

([9]) A Bizottság 2012/218/EU végrehajtási határozata (2012. április 24.) a hagyományos energiaforrásokból előállított villamos energia németországi előállításáról és nagykereskedelmi értékesítéséről (HL L 114., 2012.4.26., 21. o.).

([10]) A Bizottság 2012/539/EU végrehajtási határozata (2012. szeptember 26.) a hagyományos energiaforrásokból előállított villamos energia Olaszország északi és déli makroövezeteiben történő előállításáról és nagykereskedelmi értékesítéséről (HL L 271., 2012.10.5., 4. o.).

([11]) A Bizottság (EU) 2018/71 végrehajtási határozata (2017. december 12.) a villamos energia hollandiai termelésének és nagykereskedelmi értékesítésének a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazása alóli mentesítéséről (HL L 12., 2018.1.17., 53. o.).

(22) A létesítmény kapacitásától függően a második támogatási rendszerben a rögzített áron történő támogatás elosztását versenypályázati eljárás keretében határozzák meg.

(23) 464 MW-os beépített kapacitás használhatta ki az első támogatási rendszer szerinti ösztönző által nyújtott előnyöket, és az ösztönzési időszak az előállítási engedély kiadásának időpontjától számított 12 évig volt érvényben, és a kifizetések 2029-ig folytatódnak.

(24) A **harmadik támogatási rendszert** a Bizottság fogadta el ([12]) és 2019. május 1-jén lépett hatályba. A harmadik rendszer fő elemei: elsőbbségi betáplálás; a díjazás a pályázati eljárást követően megállapított feláron alapul (nem kerül sor kifizetésre legalább hat órán keresztül tartó zéró vagy negatív árak esetében; nem kerül sor kifizetésre az ajánlaton elosztott villamosenergia-termelésen felül megtermelt villamosenergia-mennyiségek esetében); hálózatkiegyenlítési kötelezettség alóli mentesség az 500 KW-os vagy annál kisebb kapacitású erőművek és kísérleti projektek esetében.

(25) A harmadik támogatási rendszerben versenypályázati eljárás keretében valamennyi létesítménytípus esetében – a méreten és technológián alapuló különbségtétel nélkül – feláralapú támogatást hoznak létre.

(26) A harmadik támogatási rendszer szerinti ösztönző mérete mintegy 2,9 TWh, és az ösztönzési időszak az előállítási engedély kiadásának időpontjától számított 12 évig van érvényben.

(27) A kérelmező szerint a megújuló energiaforrásokból Litvániában előállított villamos energiára vonatkozó harmadik támogatási rendszer hasonlít a Hollandiában elfogadott vonatkozó intézkedésekhez. Következésképpen ez indokul szolgálna ahhoz, hogy egyetlen, a hagyományos energiaforrásokból és megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát is magában foglaló termékpiacot határozzanak meg. A Bizottság ugyanakkor megjegyzi, hogy a harmadik rendszert nemrég vezették be.

(28) A litván hatóságok szerint a termelést és nagykereskedelmi értékesítést a villamos energia forrásától függetlenül egységes piacként kell meghatározni. Alternatívaként, amennyiben két piacot határoznának meg, a litván hatóságok az alábbi lehatárolást javasolják: a hagyományos energiaforrásokból és megújuló energiaforrásokból származó villamos energia piaca, kivéve a megújuló energiaforrásokból származó, az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó villamos energiát, valamint az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia piaca.

(29) A harmadik támogatási rendszer keretében előállított villamos energia versenypályázati eljárás során megállapított feláralapú támogatásban részesül valamennyi létesítménytípus esetében, a méreten és technológián alapuló különbségtétel nélkül. A támogatási időszak létesítményenként 12 év. A kedvezményezettek maximális felárban részesülnek, amelyet a maximális ár (a megújuló energiaforrásokból előállított villamosenergia-termelés céljából Litvániában rendelkezésre álló legköltséghatékonyabb technológia – szárazföldi szélenergia) és a referenciaár különbségeként határoznak meg. A Bizottság 2019 áprilisában a C(2019) 3122. sz. határozatban ([13]) megállapította, hogy a rendszer pénzügyi támogatása az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében a belső piaccal összeegyeztethető.

(30) A harmadik rendszer keretében előállított villamos energia versenypályázati eljárás során megállapított feláralapú támogatásban részesül. Ez jelentős mértékben eltér a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia helyzetétől, amely a piaci feltételektől függetlenül jogszabályban előírt kifizetésben részesül.

(31) A litván villamosenergia-piac fenti sajátosságaira figyelemmel, a 2014/25/EU irányelv 34. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételek értékelésének céljából, valamint a versenyjog és az állami támogatási szabályok sérelme nélkül az érintett termékpiacot ezúton úgy kerül meghatározásra, mint a hagyományos energiaforrásokból előállított, illetve – az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia kivételével – megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia előállításának és nagykereskedelmi értékesítésének piaca.

(32) Az első és második támogatási rendszer tekintetében a villamosenergia-termelők mindkét rendszerben előnyt szereznek az általuk előállított villamos energiáért piaci feltételektől függetlenül járó rögzített árból.

(33) Mentesülnek a hálózatkiegyenlítési kötelezettségek alól: az átviteli vagy elosztó hálózat üzemeltetője végzi a kiegyenlítést attól függően, hogy a termelő melyik hálózatra csatlakozik.

(34) A villamosenergia-termelő létesítmények csatlakoztatásáért kompenzációban részesültek. Amikor a termelők létesítményei a villamosenergia-hálózatra csatlakoztak, a villamosenergia-hálózat üzemeltetője által viselt csatlakozási költség egy részét számukra megtérítették.

([12]) SA.50199 (2019/N) sz. állami támogatás (2019. április 23.) a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát termelő erőműveknek nyújtott litván támogatásról.

([13]) [A Bizottság C(2019) 3122. sz. határozata (2020. április ...) a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát termelő erőműveknek nyújtott litván támogatásról.?].

(35) A termelők jogosultak az előállított villamos energia kötelező felvásárlására. A termelők villamos energiájukat a piacon is értékesíthetik, ugyanakkor ha úgy döntenek, hogy ezt mégsem teszik meg, akkor jogosultak értékesíteni az előállított és hálózatba betáplált teljes villamos energia mennyiségét a kijelölt társaságnak, ha a villamosenergia-előállító létesítmények az átviteli hálózatra vannak csatlakoztatva, vagy egy több mint 100 000 felhasználót kiszolgáló elosztóhálózat-üzemeltetőnek, ha a termelők villamosenergia-előállító létesítményei az elosztó hálózatra vannak csatlakoztatva.

(36) A termelők előnyt szereznek az elsőbbségi betáplálásból. Az elsőbbségi jog értelmében a villamosenergia-hálózat üzemeltetője köteles – átlátható, megkülönböztetéstől mentes árakon – elfogadni, elszállítani és elosztani a termelő által felajánlott teljes villamos áram mennyiségét, és a termelő számára garantálják ezen elsőbbségi jogot a villamos energiát nem megújuló energiaforrásokból előállító egyéb termelők tekintetében.

(37) Az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia ezért külön piacot alkot.

3.2.2. *A földrajzi piac meghatározása*

(38) Litvánia 2012-ben csatlakozott a NordPool energiakereskedelmi tőzsdéhez, és ezáltal a litván villamosenergia-termelők azért versengtek, hogy a piacon értékesítsék villamos energiájukat a szolgáltatóknak. 2013-ban a litván villamosenergia-rendszert már más tagállami rendszerekhez is csatlakoztatták, például Lettország, illetve 2015 decemberétől Svédország és Lengyelország rendszeréhez. Litvánia ugyanakkor egyetlen ajánlattételi övezet marad.

(39) A kérelmező szerint a kérelem Litvánia területén zajló tevékenységekre vonatkozik.

(40) 2012/218/EU és (EU) 2018/71 végrehajtási határozataiban a Bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a piac földrajzi kiterjedését tekintve nemzeti méretű.

(41) mivel a kérelemben nem tüntették fel, hogy a földrajzi piac kiterjedése eltérő volna, az e határozat szerinti értékelés céljából, a versenyjog és az állami támogatási szabályok sérelme nélkül a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a villamos energia előállításának és nagykereskedelmi értékesítésének piaca földrajzi szempontból Litvánia területére terjed ki, mind a hagyományos, mind a (valamennyi rendszer hatálya alá tartozó) megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés esetében.

3.2.3. *Piacelemzés*

(42) Fontos megemlíteni, hogy a litván villamosenergia-termelés és -nagykereskedelem piacain nem minden piaci szereplő tartozik a közbeszerzési szabályok hatálya alá. Ezért amikor a közbeszerzési szabályok hatálya alá nem tartozó cégek tevékenykednek ezeken a piacokon, normál esetben versenynyomást gyakorolhatnak a közbeszerzési szabályok hatálya alá tartozó piaci szereplőkre. A litván hatóságok szerint a kérelem tárgyát képező piacokon a kérelmezőn kívül az alábbi ajánlatkérők tartoztak a közbeszerzési szabályok hatálya alá: UAB Vilniaus energija, AB Panevėžio energija, VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokykla, AB Vilniaus šilumos tinklai, AB Klaipėdos energija és AB Šiaulių energija.

3.2.3.1. A hagyományos energiaforrásokból és megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia előállítása és nagykereskedelmi értékesítése, kivéve az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát

(43) A Bizottság 2012/218/EU és 2012/539/EU végrehajtási határozatában úgy ítélte meg, hogy a villamosenergia-termelésére és -nagykereskedelmére vonatkozóan a három legnagyobb termelő összesített piaci részesedése meghatározó. Tekintettel azonban arra, hogy nem minden piaci szereplő tartozik a közbeszerzési szabályok hatálya alá, az elemzés a közbeszerzési szabályok hatálya alá tartozó egyes piaci szereplők piaci helyzetére és versenykorlátaira összpontosít. A koncentráció egyéb számításai szintén relevánsnak tekinthetők.

(44) A litván hatóságoknak a Bizottság 2020. január 30-i információkérésére adott 2020. március 5-i válasza alapján a litván villamosenergia-termelési piacon a kérelmező a legnagyobb piaci szereplő, és piaci részesedése 2015–2019 között ingadozott a 2018-as 60,8 %-nyi legmagasabb részesedéstől a 2019-es 53,9 %-nyi legalacsonyabb részesedésig. A második legnagyobb piaci szereplő az AB ACHEMA, amelynek ugyanezen időszakban sikerült piaci részesedését a 2015-ös 10,3 %-ról 2019-re 23 %-ra növelnie. A következő két legnagyobb piaci szereplő piaci részesedése 5 % és 10 % között volt. A Bizottság észrevételezi, hogy a kérelmezőn kívül a többi jelentős aktív piaci szereplő nem tartozik a közbeszerzési szabályok hatálya alá. Az UAB Vilniaus Energija a közbeszerzési szabályok hatálya alá tartozik, de 2016 óta nem aktív az érintett piacon.

(45) A nemzeti jogszabályok értelmében a villamos energia nagykereskedelmi piaca az áramtőzsdén való kereskedésből, kétoldalú megállapodásokból, valamint a kiegyenlítő és szabályozó áram kereskedelméből áll.

(46) A kérelmezőnek a Bizottság 2019. május 3-i információkérésére adott 2019. május 17-i válaszának 14. táblázata alapján a Litvániában kereskedelmi forgalomban lévő villamos energia teljes mennyiségének több mint 75 %-ával a NordPool áramtőzsdén keresztül kereskednek. A Nord Pool a legnagyobb európai áramtőzsde. A Nord Pool Európa-szerte árammal kereskedik. A Nord Pool másnapi és napon belüli kereskedelmet, elszámolást és kiegyenlítést, adatokat és megfelelést, valamint tanácsadási szolgáltatásokat nyújt. A Nord Pool áramkereskedelmi piacokat üzemeltet Norvégiában, Dániában, Svédországban, Finnországban, Észtországban, Lettországban, Litvániában, Németországban, Hollandiában, Belgiumban, Ausztriában, Luxemburgban, Franciaországban és az Egyesült Királyságban. 2019-ben a Nord Pool összforgalma 494 TWh kereskedelmi forgalomban lévő áram volt, amely felöleli az északi és balti piac teljes villamosenergia-fogyasztásának több mint 90 %-át.

(47) A nagykereskedelmi piac likviditása a versenyképesség egyik releváns mutatója, mivel az érintett nagykereskedelmi termékek kínálati és keresleti oldalon is fennálló megfelelő mennyisége (például alapterhelés, csúcsterhelés, a különböző időtartamokra vonatkozó óránkénti blokkok) beszerzési és fedezeti lehetőségeket kínálnak a kereskedők és szolgáltatók számára.

(48) A NordPool nagykereskedelmi piac likviditásának mértéke megerősíti azt a következtetést, hogy a litván villamosenergia-termelési és -nagykereskedelmi piacon működő közszolgáltató ajánlatkérők ki vannak téve a versenynek.

(49) A rendszerösszekötő kapacitás elegendő ahhoz, hogy lehetővé tegye a Litvániába vagy Litvániából történő jelentős mennyiségű importot vagy exportot. Litvánia továbbá részese a NordPool energiakereskedelmi tőzsdének, ahol a részt vevő országok (Norvégia, Svédország, Finnország, Dánia, Észtország, Lettország és Litvánia) számos villamosenergia-termelője verseng. A litván villamosenergia-import jelentős része Oroszországból és Fehéroroszországból érkezik.

(50) A Litvánia és a többi ország között megnövekedett rendszerösszekötő kapacitás valószínűleg kedvező hatással volt a litván villamosenergia-termelési piacon belüli versenyre.

(51) A kérelem szerint 2018-ban az import fedezte a litván villamosenergia-kereslet 80 %-át. A nettó import a 2015-ös 7208 TWh-ról 2018-ra 9632 TWh-ra nőtt, míg a Litvániában előállított villamos energia 4598 TWh-ról 3220 TWh-ra csökkent. A kérelmező magyarázata szerint habár a teljes litván beépített kapacitás elegendő lenne a kereslet kielégítéséhez, az importált villamos energia olcsóbb a helyben termeltnél. Ennek következtében egyes létesítmények működését felfüggesztették, és tartalékkapacitásként tartják fenn.

(52) A litván piacra kerülő import nagysága arra enged következtetni, hogy a hagyományos energiaforrásokból előállított, illetve – az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia kivételével – a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia előállításának litván piacán működő közszolgáltató ajánlatkérők ki vannak téve a versenynek.

3.2.3.2. Az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia előállítása és nagykereskedelmi értékesítése

(53) A támogatási rendszerek jellemzői alapján a Bizottság megállapítja, hogy az első és második rendszer a Németországra és Olaszországra vonatkozó 2012/218/EU és 2012/539/EU végrehajtási határozatban elemzett rendszerekhez hasonló tulajdonságokkal rendelkezik. A Bizottság mindkét esetben megkülönböztetett különösen fontos sajátosságokat. Először is, a megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés előnyt szerez a hálózatba való elsődleges bekapcsolásból és elsőbbséget élvez a hagyományos villamos energiával szemben a hálózatba való betáplálásnál, ami azt jelenti, hogy gyakorlatilag független a kereslettől. Másodszor, a termelés és betáplálás teljesen független az áraktól, mivel a megújuló energiaforrásokból villamos energiát előállító termelők jogszabályban meghatározott kifizetésre jogosultak.

(54) Tekintettel az első és második litván rendszer, valamint a 2012-es határozatokban elemzett, megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés közötti hasonlóságra, a Bizottság megállapítja, hogy e tevékenységek nincsenek kitéve a versenynek.

4. **KÖVETKEZTETÉSEK**

(55) A fentiekben megvizsgált tényezőkre tekintettel a 2014/25/EU irányelv 34. cikkében rögzített, a versenynek való közvetlen kitettségre vonatkozó feltételt teljesítettnek kell tekinteni a hagyományos energiaforrásokból és megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia Litvániában történő előállítása és nagykereskedelmi értékesítése tekintetében, kivéve az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát.

(56) Ezenkívül, mivel a piachoz való korlátlan hozzáférés feltétele teljesítettnek tekinthető, a 2014/25/EU irányelv nem alkalmazandó abban az esetben, ha a közszolgáltató ajánlatkérők a szerződést a hagyományos energiaforrásokból előállított, illetve – az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia kivételével – megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia litvániai előállításának lehetővé tétele céljából ítélik oda, illetve ha ezen tevékenységeknek az érintett földrajzi területen belüli folytatására írnak ki tervpályázatot.

(57) A fentiekben megvizsgált tényezőkre tekintettel a 2014/25/EU irányelv 34. cikkében rögzített, a versenynek való közvetlen kitettségre vonatkozó feltétel nem tekinthető teljesítettnek az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia Litvániában történő termelése és nagykereskedelmi értékesítése tekintetében. Következésképpen a 2014/25/EU irányelv továbbra is alkalmazandó abban az esetben, ha a közszolgáltató ajánlatkérők e tevékenység Litvániában történő folytatásának lehetővé tétele céljából kötnek szerződést, illetve ha ezen tevékenységeknek az érintett földrajzi területen belüli folytatására írnak ki tervpályázatot.

(58) mivel az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból származó villamos energia termelése továbbra is a 2014/25/EU irányelv hatálya alá tartozik, emlékeztetni kell arra, hogy a több tevékenységre kiterjedő közbeszerzési szerződéseket a szóban forgó irányelv 6. cikkének megfelelően kell kezelni. Ez azt jelenti, hogy ha az ajánlatkérő olyan, ún. vegyes beszerzést hajt végre, amely egyaránt szolgál a 2014/25/EU irányelv alkalmazása alól mentesített, valamint az az alól nem mentesített tevékenységek finanszírozására, azokat a tevékenységeket kell figyelembe venni, amelyek a szerződés elsődleges célját képezik. Azon vegyes beszerzések esetében, ahol az elsődleges cél a nem mentesített tevékenységek támogatása, a 2014/25/EU irányelv rendelkezései alkalmazandók. Ha lehetetlen objektíven megállapítani, hogy mely tevékenységre irányul elsősorban a szerződés, a szerződést a 2014/25/EU irányelv 6. cikkének (3) bekezdésében lefektetett szabályokkal összhangban kell odaítélni.

(59) A Bizottság emlékeztet arra, hogy a koncessziós szerződésekről szóló 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ([14]) 16. cikke az irányelv alkalmazása alóli mentességet biztosít a közszolgáltató ajánlatkérők által odaítélt koncessziók tekintetében olyan esetekben, amikor a 2014/25/EU irányelv 35. cikkével összhangban megállapítást nyert, hogy abban a tagállamban, amelyben az említett koncessziós tevékenység teljesítésére sor kerül, a tevékenység az említett irányelv 34. cikkével összhangban versenynek közvetlenül kitettnek minősül. Mivel megállapításra került, hogy a hagyományos energiaforrásokból előállított, illetve – az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia kivételével – megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia előállítása és nagykereskedelmi értékesítése verseny tárgyát képezi, az e tevékenységek Litvániában történő teljesítésének lehetővé tételét célzó koncessziós szerződések kizárásra kerülnek a 2014/23/EU irányelv alkalmazási köréből.

(60) E határozat alapját a 2019. április és 2020. május közötti időszakban fennálló jogi és ténybeli helyzet képezi, ahogyan az a kérelmező és a litván hatóságok által benyújtott, valamint a nyilvánosan hozzáférhető információkból kiderül. Amennyiben a jogi vagy ténybeli helyzetben beálló jelentős változások miatt a 2014/25/EU irányelv 34. cikkének alkalmazhatóságára vonatkozó feltételek már nem teljesülnek, e határozat felülvizsgálható,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 2014/25/EU irányelv nem alkalmazandó a közszolgáltató ajánlatkérők által a hagyományos energiaforrásokból és megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia Litvániában történő termelésének és nagykereskedelmi értékesítésének lehetővé tétele céljából odaítélt szerződések teljesítésére, kivéve az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát.

2. cikk

Továbbra is a 2014/25/EU irányelv alkalmazandó a közszolgáltató ajánlatkérők által az első és második támogatási rendszer hatálya alá tartozó, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia Litvániában történő termelésének és nagykereskedelmi értékesítésének lehetővé tétele céljából odaítélt szerződések tekintetében.

([14]) Az Európai Parlament és a Tanács 2014/23/EU irányelve (2014. február 26.) a koncessziós szerződésekről (HL L 94., 2014.3.28., 1. o.).

3. cikk

E határozatnak a Litván Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2020. július 28-án.

a Bizottság részéről
Thierry BRETON
a Bizottság tagja